

som trænge til Penge, at gaa ind i disse Foreninger. Jeg tror, at en af de Kreditforeningsbestyrelser, som Udvalget, saaledes som det er anført i Betænkningen, henvendte sig til med Spørgsmaal i Anledning af denne Sag, ikke har gaaet Uret, naar den har ytret, at disse Planter ikke egne sig til Grundlag for en Kreditforening, fordi det væsentlig vilde komme an paa Eernes Personligheder, paa hvorvidt de skulde kunne anses for at yde en tilstrækkelig Sikkerhed. Den ydste Kreditforenings Bestyrelse har ikke troet at kunne sige, at det var en egentlig sand og reel Sikkerhed, der ydedes ved disse Eiendomme; dersom de skulde betragtes som givende sand og reel Sikkerhed, maatte de suppleres ved den personlige Sikkerhed. Det har derfor, som jeg yttrede, forekommet os, at det maasse ikke vilde have været til Skade, om den Plan, som her er fremkommen, aldrig var opstaaet, og at det altsaa er tvivlsomt, om det Skridt, man her vil gjøre, ikke vil være til Skade for de Personer, som man har til Hensigt at hjælpe. Dette har imidlertid dog ikke kunnet bevæge os til ubetinget at fraaade at gaa ind paa nærværende Lovforslag, og det af den Grund, at der jo efter den bestaaende Lovgivning ikke kan siges at være Noget til Hinder for, at Husmand samle sig i en Kreditforening. En saadan Kreditforening af Husmænd maatte upaatvivlelig blive approberet, hvis et tilstrækkeligt Antal indmeldte sig. Men der er en Forandring i det nærværende Lovforslag, som vi, for at kunne stemme derfor, ubetinget have maattet fastholde, og det er den Forandring, at den ubegrænsede Statsgaranti, som ved dette Lovforslag skulde gives de af disse Kreditforeninger udstedte Obligationer, udgaar af Loven enten ganske eller i alt Fald saaledes, at Garantien begrænses til en bestemt Sum. Den ubegrænsede Statsgaranti forekommer os at indehulde meget betydelige Farer baade i sig selv og i sine Konsekvenser. Thi hvad er det, som egentlig sker, ved, at Staten paatager sig denne Garanti? Det er jo, at Staten forpligter sig til at forskaffe enhver Besidder af et Hus paa Landet uden Jord eller med ubetydelig Jord, baade dem, der nu ere, og dem, der i Fremtiden maatte opstaa, en Kredit lig med Halvdelen af den Verdi, som deres Eiendom vurderes til, og det saaledes, at Staten ikke engang ved sine Organer forbeholder sig Afgang til i det enkelte Tilfælde at bestemme, hvor stor Kredit der kan gives i Kraft af denne Regel, men saaledes, at den har voldgivet sig til Bestyrelserne for de private Foreninger, som det er tilsigtet at oprette. Dette er Noget, som efter vor Mening kan føre meget for vidt. Krediten er en overmaade fortreffelig Ting, naar den kommer paa sit rette Sted, men ligesaa gavnlig som Krediten er, naar den kommer paa sit rette Sted, lige saa gode og helsbringende Virkninger den i saa Fald kan have, ligesaa sta-

delig kan den ogsaa være, naar den kommer paa urette Sted, og den gjør i saa Fald maasse endog ofte mindst Skade derved, at Kreditorerne tabe de Penge, de have laant ud; den gjør maasse Debitorerne størst Skade ved at give dem Midler i Hænde, af hvilke de haabe, at der skal flyde Velstandskilder frem, men som kun skabe uholdbare Tilstande, som ende med Ruin. Vi have jo i vore Dage altsaa mange Exempler paa, hvad den ordrædvne Kreditgivning fører til. Det er jo i Virkeligheden hovedsagelig fra den, at de store økonomiske Kriser opstaa, der nu som en periodisk sig gjentagende Landeplage bevæge sig over Landene, og som føre Ruin og Udelæggelse med sig — og det ikke mindst for den fattige og besiddelsesløse Del af Befolkningen — og i de Tilfælde, som jeg her sigter til, har det jo altid været fra den Kredit, der er givet af Private, det være sig private Individuer eller private Institutter. Man skulde jo synes, at der laa en tilstrækkelig Modvægt mod den overdrædvne Kreditgivning i den Interesse, som de Private have i ikke at tabe deres Penge; men hvilken Modvægt skal man søge, naar man i Kraft af Loven kan henvende sig til Staten om at faae Kredit, og Loven byder, at den skal gives efter disse forudbestemte Normer, som der i det enkelte Tilfælde ikke kan brydes af fra, men som ufravigelig skulle følges? Jeg tror, at det fremdeles skal fastholdes, hvad der dog hidtil, mener jeg, har været anset for det Rigtige, at det bør være en fast Regel, at den private Virksomhed, naar den tiltrænger Kredit for at udfolde sig, maa lade sig nøie med den Kredit, der ydes den ad Frivillighedens Vej, og ikke maa forlange, at den skal ydes den ad trungen Vej af Statterne gennem Lovgivningens Befaling. Naturligvis gjælder det om denne Regel, som det gjælder om enhver Regel, at den har sine Undtagelser (Sidenrigsministeren: Ja!), men Undtagelserne bør dog aldrig opløse Reglen, og jeg tilstaar, at det har forekommet os, at den Undtagelse, der her er Tale om, er saa stor, at man kunde være bange for, at den vilde kunne opløse Reglen. Der er jo, som sagt, Tale ikke blot om at komme de mange Individuer tilhjælp, som henhøre til den store Klasse af Samfundet, der dannes af de mindre Husmænd; der er Tale om ikke blot at komme dem tilhjælp, som nu leve, og som maatte trænge til Hjælp; nei, der er tillige Tale om at give et Løfte for Fremtiden, et Løfte til enhver Arbejder, der blot har Noget at begynde med, og som ønsker at oprette et større Etablissement end det, han har set sig istand til at oprette ved sine egne Midler eller ved den Hjælp, han har kunnet erholde ad Frivillighedens Vej hos Andre; der er Tale om at komme enhver Saadan tilhjælp med et Tilskud fra Statens Side, og det skal han kunne kræve gennem disse Kreditforeninger, her er Tale om. Det er dette, som forekommer os at have en